

DAVRANIŞSAL BECERİ ÖĞRETİMİ (BEHAVIORAL SKILLS TRAINING)**Gamze İnci***, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi *gamzenci@gmail.com***Mine Sönmez-Kartal**, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi *minesonmezkartal@gmail.com***Özet**

Davranışsal Beceri Öğretimi (DBÖ), çeşitli yöntemlerin bir arada kullanılmasından oluşan bir öğretim paketidir. Buna göre, etkili bu yöntemler birlikte kullanıldığında bireylere yeni beceriler öğretmek için etkili bir teknik oluştururlar. Daha önce paraprofesyonellerin ve profesyonellerin davranışsal hizmetler sunmak üzere önemli beceriler kazandırmayı öğrenmeleri için kullanılmış olan DBÖ, "a) yönergeler, b) model olma, c) uygulama (prova) ve d) geribildirimden oluşan etkili bir eğitim paketi" olarak tanımlanmaktadır. DBÖ'nin yönergeler ögesi yazılı veya sözlü olabilmektedir. Bu adımın amacı, uygulayıcının öğretecek beceri veya davranışları nasıl tamamlayacağına ilişkin bir açıklama vermesidir. İkinci aşama olan model olma aşamasında beceri, öğretilecek kişiye uygun bir şekilde gösterilir. Uygulama veya prova, öğrenciye beceriyi uygulama fırsatının verildiği aşamadır. Uygulama bileşeni, DBÖ'nün önemli bir parçası olarak görülmektedir. Uygulama bileşeni geribildirim sağlayan son bileşene izin verir. Öğrenci, beceriyi uyguladıktan sonra, beceriyi doğru bir şekilde tamamlayıp tamamlayamadığı hakkında geribildirim verilir. Becerinin doğru bir bağlamda öğrenilmesi açısından geribildirim önemli görülmektedir.

Bu çalışmada DBÖ'nün kullanıldığı araştırmaları temel alarak, tekniğin kullanımının örneklerle açıklanması ve öğretim ortamlarında nasıl kullanılabileceği hakkında detaylı kılavuz bilgi sunulması amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Davranışsal beceri öğretimi, Beceri öğretimi, Etkili uygulamalar**Önerilen Atıf Şekli:**

İnci, G. ve Sönmez-Kartal, M. (2018). Davranışsal beceri öğretimi (behavioral skills training). M. A. Melekoğlu, (Ed.), *28. Ulusal Özel Eğitim Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı* (s. 56-64) içinde. Eskişehir. ISBN: 978-605-80966-0-8

DAVRANIŞSAL BECERİ ÖĞRETİMİ (BEHAVIORAL SKILLS TRAINING)**Davranışsal Beceri Öğretimi Nedir?**

Davranışsal beceri öğretimi temelde, birkaç yöntemin belirli şekillerde bir araya getirilmesinden oluşan bir beceri öğretim paketi olarak tanımlanmaktadır (Gianoumis, Seiverling ve Sturmey, 2012). Bu yöntemler birlikte ve sistematik bir düzen içerisinde kullanıldığında bireylere yeni

* Sorumlu yazar: Gamze İnci, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi *gamzenci@gmail.com*

becerileri kazandırmak için etkili bir öğretim metodu oluştururlar. Davranışsal beceri öğretimi, davranışsal alanyazında son zamanlarda açıklanan en başarılı çok bileşenli eğitim yöntemlerinden biri olarak gösterilmektedir (Miltenberger ve ark., 2005).

Davranışsal beceri öğretimi farklı becerilerinin öğretimi için kullanılır ve otoritelerce davranış temelli bir yöntem olarak kabul görmektedir (Dib ve Sturmey, 2007). Bu yöntem uygulama ortamlarında davranış ve özellikle sosyal beceriler gibi karmaşık becerilerin öğretilmesi için kullanılan en etkili yöntemi bulma ve oluşturma çabaları yoluyla geliştirilmiş bir öğretim paketi olarak tanımlanmaktadır (Haffey ve Levant, 1984).

Davranışsal beceri öğretiminin genel olarak bir kişiye daha önce edinmemiş olduğu davranış temelli becerilerin öğretilmesinde kullanılan veya kişiye ne yapacağını, belirli koşullar altında hangi davranışları doğru bağlamda ve nasıl sergileyeceğini öğreten bir eğitim paketi olduğu ifade edilmektedir (Haseltine ve Miltenberger, 1990). Davranışsal beceri öğretimi, kişinin öğretilen hedef becerilerde akıcılık sağlayabilmesi için eğitim süresinde uygulama yapılmasına fırsat sunan bir öğretim paketidir. Beceri öğretiminde kullanılan yöntemin bu özelliği etkili bir deneme ve uygulama özelliği olarak düşünülebilir. Davranışsal beceri öğretiminde hedef beceriye yönelik oluşturulan öğretim paketinin en önemli özelliği, kişiye göre bireyselleştirilebilir nitelikte olmasıdır (Lerman, Hawkins, Hillman, Shireman ve Nissen, 2015).

Uluslararası alanyazın incelendiğinde, davranışsal beceri öğretimi paketinin oluşma gereksinimleri ve dayandığı kuramlara ilişkin bilgilerin yer aldığı görülmektedir. Makalenin giriş kısmında genel olarak davranışsal becerinin öğretiminin tanımı yapılarak yöntem ile ilgili genel bilgilere yer verilmiştir. Bu çalışmanın ilerleyen kısımlarında davranışsal beceri öğretiminin uygulamalı davranış analizindeki yeri, paketin oluşma sürecinin tarihsel süreç içerisindeki değişimi, paketin içerisinde yer alan bileşenlerin ayrıntılı açıklaması ve örnek kullanım alanları gibi konular üzerinde durulacaktır.

Davranışsal Beceri Öğretiminin Ortaya Çıkışı ve Uygulamalı Davranış Analizindeki Yeri

Davranışsal beceri öğretimi, uygulamalı davranış analizinde kök salmış ve bilimsel dayanaklı yöntemler arasında yer edinmiş bir öğretim yöntemidir. Uygulamalı davranış analizinde bilimsel dayanaklı bir uygulama olarak bir yöntemin gösterilmesi için belli başlı özellikleri taşıması gerekmektedir. Bear, Wolf ve Risley (1968) *Uygulamalı Davranış Analizinin Bazı Güncel Boyutları* isimli çalışmalarında uygulamalı davranış analizinin ilkelerini açıklarken yedi temel ilkedden bahsetmektedir. Bunlar; (a) uygulanabilirlik, (b) davranışsallık, (c) analitiklik, (d) teknolojiklik, (e) kavramsal olarak sistematiklik, (f) etkililik ve (g) genellenebilirlik olarak sıralanmaktadır. Davranışsal beceri öğretimi bahsedilen bu ilkelere uymakla beraber ana hatta bu yedi ölçütten en önemlisi olarak görülen kullanılan yöntemin etkili olması gerekliliği ilkesine uygun etkili yöntemler arasında yer almasıdır. Bir başka deyişle bir öğretim yönteminin uygulamalı davranış analizi içerisinde yer alabilmesi için etkili olması ön şarttır. Aksi halde tekniğin uygulanması uygun görülmez ve otoritelerce önerilmez (Cooper, Heron ve Heward, 2007).

Uygulamalı davranış analizinde yer edinmiş öğretim yöntemlerinde problem için etkin değişim üreten en etkili yöntemler arayışı aslında davranışsal beceri öğretimi paketlerinin gelişmesine yol açmıştır denebilir. En etkili yöntemi geliştirme odak noktası uygulayıcıların ve araştırmacıların farklı tekniklerin bir arada kullanılabilirdiği ve belirli bir sistematik içinde sunulabilecek paket programların oluşmasında etkili olmuştur. Davranışsal beceri öğretimi de bu odak noktadan hareketle meydana gelmiştir (Haffey ve Levant, 1984).

Bu yöntem 1970'lerden günümüze kadar içerdiği farklı kombinasyonlarla ve her bir bileşenin bağımsız bir şekilde kullanılması ile birçok araştırma ve uygulamada yer almıştır. Daha öncede bahsedildiği gibi bu yöntemin bileşenleri çeşitli isimler almış olsa da her bileşen neredeyse birbirleriyle aynı içerikler ve formatlara sahiptir. 15 yıllık bir gelişme sürecinin ardından paketlenmiş bir öğretim yöntemi olarak davranışsal beceri öğretiminin (Miltenberger ve ark., 2003) resmileştirilmesiyle sonuçlanmıştır. 2004 yılında Sarokoff ve Sturmey tarafından yapılan bir çalışma bu yöntemin temel bileşenlerinden bahsedilmektedir.

Bununla birlikte resmi davranışsal beceri öğretim paketi, aşağıda belirtilen süreçleri içeren dört bölümlü bir öğretim stratejisi olarak tanımlanmaktadır.

- 1- Uygun davranış için açık yönergeler belirlenmesi,
- 2- Uygun davranışın modellenmesi veya gösterilmesi,
- 3- Uygun davranışın uygulanması,
- 4- Uygulama sonrasında meydana gelen performans ile ilgili geri bildirim verilmesi (Miltenberger ve ark., 2003).

Davranışsal Beceri Öğretimin Bileşenleri

Bir bireye daha önce edinmemiş olduğu bir beceri öğretilmek istendiğinde, davranışsal yöntemlerle karşılaşmaktadır. Davranışsal beceri öğretimi personellere, ailelere, eğitmenlere, bakıcılara, normal gelişim gösteren ve özel gereksinimli bireylere yeni bir beceri ya da davranış öğretmek için kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntem temelde dört bileşenden oluşmaktadır. Bunlar şekilde de görüldüğü gibi; yönerge, model olma, uygulama ve geri bildirimdir.

Yönerge: Bu bileşende öğretilmesi planlanan hedef becerinin öğrenciye tanımı yapılır. Bu nedenle bu aşamaya bilgi verme/sağlama aşaması da denilebilmektedir. Yönerge bileşeninde öğretilmesi planlanan hedef becerinin kişi için önemi açıklanır ve mantığı anlatılmaya çalışılır. Becerinin ne zaman, nerde ve hangi koşullar altında kullanılması gerektiği yönerge kısmında öğrenciye aktarılır. Bu adım gerekli görülen durumlarda gerektiği kadar tekrarlanabilmektedir (Miltenberger ve Thiesse- Duffy, 1988; Wurtele, Saslawsky, Miller, Marrs ve Britcher, 1986).

Model olma: Bu bileşende öğretilmesi hedeflenen davranışın nasıl uygulanması gerektiği öğrenciye en uygun şekilde gösterilmektedir. Model olma rol oynama tekniği ile canlı bir şekilde yapılabildiği gibi video model yöntemleri gibi teknolojik yöntemler kullanılarak da yapılabilmektedir. Literatür incelendiği birçok çalışmada bu bileşenin teknoloji yardımıyla da desteklendiği görülmektedir. Video ile model olma yönteminin dâhil edildiği davranışsal beceri öğretimi çalışmalarının özellikle otizme sahip çocukların konuşma becerilerinin öğretiminde kullanıldığı ve etkili sonuçlar meydana getirdiği görülmektedir (Marchand-Martella, Huber, Martella ve Wood, 1996; Steward, Carr ve Leblanc, 2007).

Uygulama: Öğrencilerin uygulama yapmasına fırsat verilen önemli bir bileşendir. Bu bölümde öğretilmesi hedeflenen davranışa model olunduktan sonra davranışın öğrencinin uygulaması ile devam edilir. Böylelikle davranışın öğrenilip öğrenilmediği veya davranışın sergilenmesinde ne gibi yanlışlıkların olduğu belirlenmiş olur (Poche, Yoder ve Miltenberger, 1988).

Geri Bildirim: Bu aşama davranışsal beceri öğretiminin en önemli aşaması olarak görülmektedir. Geri bildirim, bireyleri eğitmek için bağımsız olarak veya diğer bileşenler sırasında rahatlıkla kullanılabilir. Geri bildirim düzeltici geri bildirim veya olumlu geri bildirim şeklinde sağlanabilir. Alanyazında yapılan ilgili araştırmalar incelendiğinde başarılı ve etkili çalışmalarda doğru davranışı güçlendirmek veya yanlış davranışları önlemek için hem olumlu hem de düzeltici geri bildirim kullanıldığı görülmektedir. Geri bildirim grafiksel, sözlü veya kombinasyonlar halinde sunulabilir (Fetherston ve Sturmey, 2014; Goldsmith, 2008).

Miltenberger (2008) davranışsal beceri öğretimini yönerge, model olma, uygulama ve geri bildirimden oluşan beceri öğretme paketi olarak tanımlamaktadır. Bu dört temel unsur genel olarak şöyle özetlenmektedir. Yönergeler öğrenci için belirlenen hedef davranış tanımlar ve davranışta bulunulması için gereken koşulları belirlemeyi içerir. Model olma hedef davranışın uygulayıcı ya da seçtiği bir başka model tarafından en uygun bağlamda canlandırılmasını içerir. Uygulama aşamasında ise model olunan hedef davranışın öğrenci tarafından uygulanması istenir. Geri bildirim basamağında da uygulama bileşeninde öğrencinin gösterdiği performansa ilişkin bilgilendirmeler ve düzeltmelere yer verilmektedir.

Açıklanan tüm bu bileşenleri özetlemek gerekirse davranışsal beceri öğretimi, davranışın küçük adımlara ayrıldığı, davranışın tanımının yapıldığı, öneminin anlatıldığı sözlü ya da yazılı yönergeler ile başlar. Ardından eğitmen öğretilmesi planlanan hedef davranış öğrenciye model olarak sunar. Model olma rol oynama, canlı model olma veya video model ile gerçekleştirilebilir (Moore ve Fisher, 2007). Üçüncü bileşen uygulama, öğrencinin model olunan hedef davranışın uygulamasını gerektirir. Uygulama hedef davranışın taklit edilmesi olarak da tanımlanabilir. Uygulama hedef davranışın uygulanmasına olanak tanıdığı için eğitmene sergilenen performansa bağlı olarak öğrenciye geri bildirimde bulunma fırsatı sunar. Sunulan bu geri bildirim davranışsal beceri öğretimi paketlerinin son bileşeni olup öğrenciye doğru davranışlar için olumlu geri bildirim ve yanlış davranışlar için düzeltici geri bildirim sağlanmasını gerektirir (Gross, Miltenberger, Knudson, Bosch ve Breitwieser, 2007). Tüm bileşenlerin aynı çalışmada uygulanması gibi bazı çalışmalarda bileşenleri bazıları kullanılarak farklı kombinasyonlar yapılarak kullanıldığı görülmektedir.

Davranışsal Beceri Öğretimi Yönteminin Farklı Gruplar ve Becerilerle Kullanımı

Davranışsal beceri öğretiminin farklı gruplara farklı becerileri öğretmek amacı ile sıkça etkili bir şekilde kullanılmakta olduğu görülmektedir. Örneğin bir şirketin kurumsal çalışanlarına, ailelere, öğrencilere, engel grubundaki herhangi bir çocuğa ve yetişkine veya ailesine bu eğitim paketi çok rahatlıkla uygulanabilmektedir (Sarokof ve Sturme, 2004).

Araştırmacılar ve uygulamacılar tarafından davranışsal beceri öğretimi yaklaşımı bireyleri beşeri hizmet sektörü dâhil olmak üzere çeşitli becerilerde ve çeşitli ortamlarda başarıyla yetiştirmek için kullanmıştır (Miltenger ve ark., 2004; Reid ve Parsons, 2002). Örneğin Sarokoff ve Sturme (2004) yaptıkları çalışmalarında otizmli öğrencisi bulunan öğretmenlere ayrı denemelerle eğitim sunmayı davranışsal beceri öğretimiyle kazandırmaya çalışmış ve etkili sonuçlar elde etmişlerdir. Wood, Luiselli ve Harchik (2007) yetersizliğe sahip kişilere hizmetle yükümlü yardımcı elemanlara davranışsal beceri öğretimi programı hazırlayarak etkililiğini incelemişlerdir.

Daha önce de belirtildiği gibi davranışsal beceri öğretiminin ebeveyn ve bakıcılara çeşitli beceriler kazandırmada etkili bir yöntem olduğu çok sayıda çalışmada belirtilmiştir. Benzer şekilde, araştırmalar bu yöntemin öğretmenler ve sınıf personeliyle de etkili şekilde kullanılabildiğini ortaya koymaktadır (Cotnoir-Bichelman, Thompson, McKerchar ve Haremza, 2006; Schepis, Reid, Ownbey ve Parsons, 2001).

Davranışsal beceri öğretimi bireylere birebir uygulanabileceği gibi toplu halde bulunan gruplara da belli becerileri öğretebilmek amacıyla uygulanabilmektedir. Miltenger (2008), davranışsal beceri öğretiminin bir grup birey ile kullanılmasının ek avantajlarını da çalışmalarında sıralamıştır. Birincisi, yönergeler ve model olma tek seferde tüm gruba sunulduğundan eğitim daha verimli bir hale gelebilmektedir. İkincisi, grup üyeleri uygulama yani prova sırasında diğer grup üyelerinin performansını değerlendirerek geri bildirimde bulunabilirler. Son olarak ise kazanılan becerilerin geliştirilebilmesi uygulamaya katılan grup üyeleri ile geliştirilebilmektedir.

Davranışsal beceri öğretimi içerisinde davranış barındıran birçok beceri ile rahatlıkla kullanılabilmektedir. Özel eğitim alanı ile ilgili kullanımları özellikle incelendiğinde davranışsal beceri öğretiminin özel gereksinimli bireylerin ebeveynlerine ilgili becerilerin öğretiminde (Miltenger ve Thiesse-Duffy, 1988), özellikle çocuklara yönelik önemli görülen güvenlik becerilerin öğretiminde (Poche ve ark., 1988), otizmli çocuklar başta olmak üzere birçok engel grubundaki çocuklara sosyal becerilerin öğretimi sırasında (Stewart ve ark., 2007), caddede karşıdan karşıya geçiş ve yaya güvenliği becerilerinin öğretiminde (Wurtele, 1990), yine özellikle otizmli çocukların sesli ve sesli olmayan konuşma becerilerinin öğretiminde, cinsel istismar (Himle, Miltenger, Flessner ve Gatheridge, 2004), yangın tehlikeleri ve kaçırılmayı önleme becerilerin öğretiminde (Marchand-Martella ve ark., 1996) sıklıkla ve etkili bir şekilde kullanıldığı görülmektedir.

Doğal Ortamda Davranışsal Beceri Öğretiminin Etkililiğini Arttırmaya Yönelik Çalışmalar

Geleneksel davranışsal beceri öğretiminde yönerge, model olma, uygulama ve geri bildirim bileşenlerinin doğal çevre yerine yapılandırılmış bir ortamda gerçekleştiğini unutmamak gerekir. Araştırmacılar davranışsal beceri öğretiminin umut verici bir müdahale olmasına rağmen, paketin geleneksel kullanımında yapay bir ortamda gerçekleşmesinin bir sınırlılık olduğunu vurgulamaktadırlar (Himle ve ark., 2004). Bu sınırlılık en fazla da öğrenilen becerinin genellemesinde karşımıza çıkmaktadır. Genellemeye yaşanan başarısızlıklar geleneksel davranışsal beceri öğretimine yeni bir bileşenin eklenmesiyle giderilmeye çalışılmıştır. Güncel paketlerde bildiğimiz dört bileşen ya doğal bağlamda gerçekleştirilmekte ya da bu dört bileşene bir bileşen daha eklenerek geri bildirimden sonra yerinde yani doğal ortamında eğitim ile devam etmektedir (Johnson ve ark., 2005).

Miltenberger ve ark. (1999) zihinsel engelli beş kadın için cinsel istismarı önleme becerileri eğitimi için davranışsal beceri öğretimi paketi ile bir çalışma yürütmüştür. Bu çalışmada bir katılımcı davranışsal beceri öğretimi sonunda öğretilmesi hedeflenen güvenlik becerisini sergilemiş ancak geri kalan katılımcılar, bir ila iki yerinde eğitim oturumunda becerilere ulaşmışlardır. Bir aylık izlemede, tüm katılımcılar belirlenen ölçüt seviyesine ulaşmıştır. Sonuçlar, hafif-orta şiddette zekâ geriliği olan katılımcıların güvenlik becerilerini kazanmalarını ve bunları davranışsal beceri öğretimine takiben rol-oyun değerlendirmelerinde gösterdiklerini, ancak yerinde eğitim gerçekleştirilene kadar becerilerin doğal ortamlara tamamen genelleştirmediğini göstermiştir.

Benzer şekilde, Himle ve ark. (2004), 4-5 yaş grubunda, tipik olarak gelişmekte olan çocuklar için silahlı girişimcilere karşı güvenlik becerileri öğretmek için yerinde eğitimle desteklenmiş davranışsal beceri öğretim yöntemini kullanmıştır. Katılımcıların çoğunda (sekizden beşi) davranışsal beceri öğretimi, arzu edilen beceri kullanımı ve genellemeyle sonuçlanmamıştır, ancak ek yerinde eğitim sonucunda katılımcılar, takip edilen değerlendirmelerde beceri kullanımı için önceden belirlenmiş kritere ulaşmışlardır ve yeni bir genelleme gerçekleştirmişlerdir.

Miltenberger ve ark. (2005) altı 6-7 yaş arası tipik olarak gelişmekte olan çocuklar için ateşli silahlara karşı güvenlik becerileri öğretmek amacıyla, davranışsal beceri öğretimini değerlendirmişlerdir. Daha önce bahsedilen çalışmada olduğu gibi (Himle ve ark., 2004), çocukların yarısı davranışsal beceri öğretimini takip eden güvenlik becerilerini kazanmış ve yarısı geleneksel davranışsal beceri öğretimine ek olarak yerinde eğitim sonrasında becerileri kazandıkları görülmüştür.

Yapılan çalışmalar göstermektedir ki davranışsal beceri öğretimi doğal bağlamda gerçekleştirilirse ya da doğal ortamda öğretim beşinci bileşen olarak eklenirse sonuçlar daha etkili ve kalıcı olmaktadır. Özellikle karşılaştırmalı araştırmalarda elde edilen bilgiler yerinde yani doğal ortamında değerlendirmeleri takiben ilave yerinde eğitimin zihinsel gelişim geriliği gösteren bazı katılımcılar için etkililiği artırmada gerekli olabileceğini göstermektedir (Miltenberger ve ark., 2005; Haseltine ve Miltenberger, 1990).

Davranışsal beceri öğretiminin kullanıldığı araştırmalar doğal ortamdaki eğitimin etkililiği olumlu yönde açıkça arttırdığını belirtmektedir. Bununla birlikte, yaya güvenliği gibi güvenlik becerilerini öğretirken yerinde eğitimin tehlikeli olabileceği de bazı uygulamacılar tarafından gündeme getirilmiştir (Reid ve Parsons, 2002). Beceri genellemesinin en iyi şekilde sağlayacak yerinde uygulama çalışmaları tehlikeli ve lojistik olarak zor olabilir. Bunun için bu tür becerileri öğretirken teknolojiyen faydalanarak sanal eğitim ortamları yaratabilir. Yaratılan sanal ortamlar bu tür davranışlarla ilgili muhtemel felaket sonuçları olmaksızın doğal ortamı taklit edebilir.

Sonuç

Bu çalışmada “Davranışsal Beceri Öğretimi” ile ilgili temel bilgilendirme yapılmıştır. Davranışsal beceri öğretimi davranış analizi ilkelerini barındıran geçerliliği defalarca kanıtlanmış ve 1900 yılların ortalarında “Behavioral Skills Training” terimleriyle tanımlanması yapılmış bilimsel dayanaklı bir yöntemdir. Bu çalışmadan da anlaşılacağı gibi davranışsal beceri öğretimi köklü bir geçmişe sahip bir yöntem olup özellikle yurtdışındaki özel eğitim çalışmalarında üst düzey becerileri öğretmede sıklıkla kullanılmaktadır. Ülkemizde bu içerikte birçok çalışma yapılmasına karşın davranışsal beceri öğretimi kavramı altında tanımlanmadıkları görülmektedir. Bu çalışmanın ülkemizde yapılan çalışmalarda bu terimsel kavramın kullanılması adına faydalı olacağı düşünülmektedir. Uluslararası alanyazın ile ortak terimsel ifadelerin kullanılması alanla bağların güçlenmesi adına önemli görülebilir.

KAYNAKÇA

- Bear, D. M., Wolf, M. M., & Risley, T. R. (1968). Some current dimensions of applied behavior analysis. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 1 (1), 91-97.
- Cooper, J. O., Heron, T. E., & Heward, W. L. (2007). *Applied behavior analysis (2nd ed.)*. Prentice Hall.
- Cotnoir-Bichelman, N. M., Thompson, R. H., McKerchar, P. M., & Haremza, J. L. (2006). Training student teachers to reposition infants frequently. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 39 (4), 489-494.
- Dib, N., & Sturmey, P. (2007). Reducing student stereotype by improving teachers' implementation of discrete-trial teaching. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 40 (2), 339-343.
- Fetherston, A. M., & Sturmey, P. (2014). The effects of behavioral skills training on instructor and learner behavior across responses and skill sets. *Research in Developmental Disabilities*, 35 (2), 541-562.
- Gianoumis, S., Seiverling, L., & Sturmey, P. (2012). The effects of behavior skills training on correct teacher implementation of natural language paradigm teaching skills and child behavior. *Behavioral Interventions*, 27, 57-74. DOI: 10.1002/bin.1334

- Gross, A., Miltenberger, R., Knudson, P., Bosch, A., & Breitwieser, C. B. (2007). Preliminary evaluation of a parent training program to prevent gun play. *Journal of Applied Behavior Analysis, 40* (4), 691-695.
- Goldsmith, T. R. (2008). *Using virtual reality enhanced behavioral skills training to teach street-crossing skills to children and adolescents with Autism Spectrum Disorders* (Yayınlanmamış doktora tezi). Western Michigan University.
- Haffey, N. A., & Levant, R. F. (1984). The differential effectiveness of two models of skills training for working class parents. *Family Relations, 33* (2), 209-216.
- Haseltine, B., & Miltenberger, R. G. (1990). Teaching self-protection skills to persons with mental retardation. *American Journal of Mental Retardation: AJMR, 95* (2), 188-197.
- Himle, M. B., Miltenberger, R. G., Flessner, C., & Gatheridge, B. (2004). Teaching safety skills to children to prevent gun play. *Journal of Applied Behavior Analysis, 37* (1), 1-9.
- Johnson, S. M., Grosshans, H., Shingara, J., Byrom, M., Jarvis, R., Cheng, A., ... & Slack, F. J. (2005). RAS is regulated by the let-7 microRNA family. *Cell, 120* (5), 635-647.
- Lerman, D. C., Hawkins, L., Hillman, C., Shireman, M., & Nissen, M. A. (2015). Adults with autism spectrum disorder as behavior technicians for young children with autism: Outcomes of a behavioral skills training program. *Journal of Applied Behavior Analysis, 48* (2), 233-256.
- Marchand-Martella, N. E., Huber, G., Martella, R. C., & Wood, W. S. (1996). Assessing the long-term maintenance of abduction prevention skills by disadvantaged preschoolers. *Education and Treatment of Children, 19* (1), 55-68.
- Miltenberger, R. G. (2008). Teaching safety skills to children: Prevention of firearm injury as an exemplar of best practice in assessment, training, and generalization of safety skills. *Behavior Analysis in Practice, 1* (1), 30-36.
- Miltenberger, R. G., Flessner, C., Gatheridge, B., Johnson, B., Satterlund, M., & Egemo, K. (2004). Evaluation of behavioral skills training to prevent gun play in children. *Journal of Applied Behavior Analysis, 37* (4), 513-516.
- Miltenberger, R. G., Gatheridge, B. J., Satterlund, M., Egemo-Helm, K. R., Johnson, B. M., Jostad, C., Kelso, P., & Flessner, C. A. (2005). Teaching safety skills to children to prevent gun play: An evaluation of in situ training. *Journal of Applied Behavior Analysis, 38* (3), 395-398.
- Miltenberger, R. G., Redlin, J., Crosby, R., Stickney, M., Mitchell, J., Wonderlich, S., & Smyth, J. (2003). Direct and retrospective assessment of factors contributing to compulsive buying. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry, 34* (1), 1-9.

- Miltenberger, R. G., Roberts, J. A., Ellingson, S., Galensky, T., Rapp, J. T., Long, E. S., & Lumley, V. A. (1999). Training and generalization of sexual abuse prevention skills for women with mental retardation. *Journal of Applied Behavior Analysis, 32* (3), 385-388
- Miltenberger, R. G., & Thiesse-Duffy, E. (1988). Evaluation of home-based programs for teaching personal safety skills to children. *Journal of Applied Behavior Analysis, 21* (1), 81-87.
- Moore, J. W., & Fisher, W. W. (2007). The effects of videotape modeling on staff acquisition of functional analysis methodology. *Journal of Applied Behavior Analysis, 40*, 197- 202.
- Poche, C., Yoder, P., & Miltenberger, R. (1988). Teaching self-protection to children using television techniques. *Journal of Applied Behavior Analysis, 21* (3), 253-261.
- Reid, D. H., & Parsons, M. B. (2002). *Working with staff to overcome challenging behavior among people who have severe disabilities. A guide for getting support plans carried out. Volume 1. The behavior analysis in developmental disabilities series.* Mornganton, NC: Habilitative Management Consultants, Inc. (pp. 3-166).
- Sarokoff, R. A., & Sturmey, P. (2004). The effects of behavioral skills training on staff implementation of discrete-trial teaching. *Journal of Applied Behavior Analysis, 37* (4), 535-538.
- Schepis, M. M., Reid, D. H., Ownbey, J., & Parsons, M. B. (2001). Training support staff to embed teaching within natural routines of young children with disabilities in an inclusive preschool. *Journal of Applied Behavior Analysis, 34* (3), 313-327.
- Stewart, K. K., Carr, J. E., & LeBlanc, L. A. (2007). Evaluation of family-implemented behavioral skills training for teaching social skills to a child with Asperger's disorder. *Clinical Case Studies, 6* (3), 252-262.
- Wood, A. L., Luiselli, J. K., & Harchik, A. E. (2007). Training instructional skills with paraprofessional service providers at a community-based habilitation setting. *Behavior Modification, 31* (6), 847-855.
- Wurtele, P. (1990). Acute epiglottitis in children and adults: A large-scale incidence study. *Otolaryngology—Head and Neck Surgery, 103*(6), 902-908.
- Wurtele, S. K., Saslawsky, D. A., Miller, C. L., Marrs, S. R., & Britcher, J. C. (1986). Teaching personal safety skills for potential prevention of sexual abuse: A comparison of treatments. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 54* (5), 688-692.